

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Corpus Doctrinae Christianae

Melanchthon, Philipp

Lipsiae, 1572

VD16 M 2890

Respondeo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36094

quaestiones de personis : An Ecclesia alligata sit ad Episcopos, & eorum collegia, quae dicuntur tenere ministerium. Item : An alligata sit ad ordinariam successiōem Episcoporum & collegiorum.

R E S P O N D E O.

ECCLESIA ad ipsum Euangelium Dei alligata est, quod resonet in ministerio, Deus subinde excitat aliquos recte docere, ut Ephes. 4. dicitur, etiamsi inter hos alij plus, alij minus luciant. Cum autem ministri, siue Episcopi, siue Collegia, siue alij, habeant pugnantia cum Euangelio & doctrina Apostolorum, necesse est, ut regulam Pauli : Si quis aliud Euangelium docet, anathema sit, hac regula iudicari potest, Ecclesiam non alligatam esse ad ordinariam potestatem tenentem, non sunt audiendi. Haec enim vera est, sed politicis viris ingrata est, qui vident inde ordinationes : Ideo intuentes imperia & politias humanas, quodam modo transformant Ecclesiam in regnum. Ut regnum Francico multitudo Francico regi subiecta, distincta legibus & locis ab alijs regibus à ceteris gentibus, munita praesidijs, alligata ad successiōem ordinariam Regum, & in iudicijs necessario obtemperans legibus interpretatione Regis, cuius interpretatio propter autoritatem regis : Ita imaginantur multi, Ecclesiam multitudinem esse, ut Romano Pontifici subiectam, distinctam à ceteris gentibus, per caeremonias, quas instituerunt Pontifices, alligatam ad successiōem ordinariam Episcoporum, & ad interpretationem scripturae, quam Pontifices aut Synodi tradunt. Quia enim saepe incidunt discordiae in scripto, dicunt aliam oportere regulam certam esse, scilicet vocem gubernatoris, ut in regno vox regis autoritatem habet interpretandi leges. Haec valde plausibiliter dicuntur apud potentes. Amat enim humana ratio talem picturam Ecclesiae, congruentem cum ceteris opinionibus, & potentes intelligunt augeri hac opinione suam autoritatem, & hanc formam existimant ad pacem vtiliorem esse.

SCIA NT autem pij, in hac imitatione, vel potius in multis erroribus esse. Concedendum est, Ecclesiam esse coetum similem : neque tamen esse regnum Pontificum, sed coetum similem laetico coetui. Vult enim Deus Ecclesiam non profus abditam in latebras, aut ignotam, sed vult eam exaudiri, vult agnoscere Filium suum Dominum nostrum Iesum Christum, vult se semper ab aliquo te generis humani invocari, vult excerpere ex genere humano descenditatem filio, ideo scriptum est : In omnem terram exiit. Et Christus ipse dicit Psal. 2. Praedicabo de praecipuo. Haec est igitur vox Euangelij & ministerij, & erit aliquis visibilis

ipſi Dei, ſed vt cœtus ſcholasticus. Eſt ordo, eſt diſcrimen inter
 ſentes & auditores, & ſunt gradus: Alij ſunt Apoſtoli, alij ſunt
 viros, alij doctores, & recte intelligitur de viſibili cœtu, quod ſcri-
 ptum eſt: Dic Eccleſiæ. Sed primum videndum eſt, qui ſint membra
 viſibilis Eccleſiæ. Nam condemnantes manifeſtam veritatem
 Evangelij, & exercentes ſauitiam ad ſtabiliendos manifeſtos errores,
 non ſunt membra huius cœtus, de quo ſcriptum eſt: Dic Eccleſiæ.
 Deinde neq; hoc recipiendum eſt, maiorem partem ſuffragiorum an-
 tecedendam eſſe. Quia etianiſi ſunt multi recte ſentientes, retinentes
 ſeruum Evangelij, tamen plerunq; plures ſunt, vel palam contradicen-
 tes, vel infirmi & dubitantes, vt Apoſtoli ipſi diu retinebant ſomnium
 de imperio mundano. Quis igitur erit iudex, quando de ſcripturæ
 ſententia diſſenſio oritur, cum tunc opus ſit voce dirimentis con-
 trarium? Reſpondeo: Ipſum verbum Dei eſt iudex, & accedit con-
 feſſio veræ Eccleſiæ. Semper enim ſequuntur verbum tanquam iudi-
 cem aliqui pij, & confeſſione firmiorum adiuuantur infirmi, vt inquit
 Chriſtus: Et tu conuerſus, confirma fratres tuos. Hoc modo dirimuntur
 controverſiæ de doctrina. Et cum maior pars hunc verum iudi-
 cem, & hanc veram confeſſionem non audit, vt ſæpe accidere etiani
 vetera exempla oſtendunt, Deus Eccleſiæ iudex, tandem dirimit con-
 troverſiam, delens blaſphemos, vt cum maior pars Iudæorum contra-
 dicebat Ieremiæ, & deinde Apoſtoli, tandem blaſphemi deleti ſunt.
 Eſt igitur diſſimilitudo aliqua iudiciorum Eccleſiæ, & iudiciorum
 pauciorum. Nam in politicis, aut monarcha ſolus autoritate ſua
 pronuntiat, aut in ſenatu valet ſententia maioris partis: Sed in Ec-
 cleſiâ valet ſententia congruens cum verbo Dei, & confeſſione pio-
 rum ſive ſine plures, ſive pauciores impijs. Ita veteres damnauerunt
 Simoniacum, & deinde Arrium. Iudex erat verbum Dei, id eſt, testi-
 monium ex Evangelio, bona fide & ſine ſophiſtica prolata, quæ conuin-
 ctum non calumnioſe iudicantem: Sed tamen multum adiuuabantur
 tunc quoq; infirmi in pronuntiando, confeſſione firmiorum, ſcilicet
 verum qui Apoſtolos, aut eorum diſcipulos audierant, & quos con-
 ſtituiſſe fideles cuſtodes doctrinæ, vt Polycarpi, Irenæi, Gregorij
 Neocaſarienſis: Ab his recentiores audierant λόγος ſignificare per-
 ſonam. Poſtea ipſi collatis diſtis Evangelij, agnoſcunt hanc nativam
 eſſe ſententiam, quam ab illis audierant. Aliqui etiam non ſolum
 dicunt à prioribus, ſed etiam tanquam à firmioribus confirmantur.
 ſicut Petrus Alexandrinus reſutabat Meletium, citabat Evangelium,
 quod ſatis perſpicue docet recipiendos eſſe lapſos, qui emendantur:
 Sed ſimul adiuuabatur exemplis prioris Eccleſiæ quæ ſemper antea
 lapſos receperat. Ita nos pronuntiamus de baptiſmo infantium. Ha-
 mus teſtimonia in ſcripturis manifeſta, quæ affirmant extra Eccle-
 ſiam

siam non esse salutem: Ergo inferimus Ecclesie infantes. Deinde in primæ Ecclesie testimonijs iuamur: Ita iudex est verbū Dei, & accedit puræ antiquitatis confessio. Vult enim Deus in Ecclesia esse ministerium vocis. Quare audienda est Ecclesia vt doctrix, scilicet & inuocatio nituntur verbo Dei, non humana autoritate. Discimus ab Ecclesia, quod λόγος in narratione Iohan. cap. 1. significat personam: Sed credimus filium Dei esse naturā Deum, & cum inuocamus, quia ipse hoc reuelauit, & in Euangelio tradidit. Hoc discrimen considerandum est, non contemnāmus docentem Ecclesiam, & tamen dicentem esse sciamus ipsum verbum Dei. Ita in vtrāq; partem cauetur incommoda, videlicet ne tyrannus prauæ consuetudinis fiat, nec tamen laxetur frænum audacibus ingenijs, quæ si non teneant veram Ecclesiam, fingunt opiniones, quæ nulla habent testimonij illius temporis in Ecclesia, vt nostro tempore fecerunt Seneca, Campanus, Anabaptistæ, & alij multi. Docentem Ecclesiam non vereri & venerari discamus, & purioris Ecclesie testimonia inuenimus, sicut in allegoria Samsonis dulcissime significatum est: Si arasseris mea virula, non inuenissetis, id est, nisi audissetis laborem Ecclesiam in ministerio, quæ est cultus verbi Dei, profusus ignis esset vobis verbum Dei. Et Psal. 67. In Ecclesijs benedicite Deo Domino, de fontibus Israël, id est, celebrate doctrinam, & quidem in publica confessione, in cœtu audientium Euangelium, sed haurite eam ex fontibus Israël, id est, ex ministerio Prophetarum & Apostolorum.

Dixi de definitione Ecclesie, & de quæstione, vbi sit quærenda, scilicet, vbiq; sonat vox Euangelij incorrupta, præsertim quod ad fundamentum attinet, vt Paulus loquitur, id est, vbi arceatū huius integri, & sine corruptelis traduntur, & non defenduntur manibus cultus idolorum. Cum autem ingens sit imbecillitas etiam in factis in hac vita, alij plus alij minus lucis habent, ideo Basilii, Ambrosii, Epiphanius, Augustinus, Bernardus, & multi alij, etiam in fundamentum recte tenuerunt, tamen aliquid interdum dicunt in corroboratione de ritibus humanis, vt omnibus aliquid contagij aspersit consuetudo sui sæculi. Ideo Paulus præcipit, vt fundamentum præcipue consideremus, & significat multa vera membra Ecclesie habere aliquam infirmitatis, & aliquos naxos. Fundamentum, inquit, non potest aliquid, præter id quod positum est, quod est Iesus Christus. Hoc complectitur cognitionem incorruptam omnium articuloꝝ huius & prohibitionem cultus idolorum. Deinde sequitur: Alius lapidificat aurum, alius stipulas, vt Polycarpus extruxit aurum in fundamentum, id est, illustrauit necessariam doctrinam, refutauit opinionem de essentia Dei, de causa mali, & de alijs multis articuloꝝ cultus præstitit præceptos à Deo, & summos: recte gubernauit

clio, & ornauit confessionem admiranda constantia in supplicio. Porro contineatur appellatione Auri. At Basilius, & alij multi acurrunt stipulas, super fundamentum, qui retinuerunt quidem ar-
 tifici, sed tamen instituerunt ritus monasticos, & illa exerci-
 tauerunt vitæ politica, & ostuderunt hominum animis opinio-
 nem, ut porarentur esse cultus Dei. Deinde multo magis errauerunt
 illi, qui fixerunt tales ceremonias mereri remissionem peccato-
 rum.

IN QVIT autem Paulus: Vniuscuiusq; opus quale sic;
 quis probabit. Alludit enim ad materiam ædificiorum. Aurum non
 in sumitur igni, si puluæ facile concipiunt flammam, & celerrime de-
 lignant. Ita in tentatione agitata & disputata doctrina, vera & ne-
 cessaria manet, & consolatur mentes, ut nunc doctrinam de iusticia fi-
 dei cogitant, omnes pij libenter amplectuntur, & intelligunt firmam
 consolationem esse. Econtra vero euanescent ritus monastici, quia
 iam intelliguntur, nec ad agnitionem Dei, nec ad mores prodesse. Hæc
 idem recenset, & ut Pauli dictum attente consideretur, & ut deplora-
 tum infirmitas humana, quæ etiam in veris Ecclesiæ membris sæpè
 conuenit, & prudenter de scriptorum dictis iudicetur, & agnosca-
 tur que condonanda sint, & quæ non condonanda.

VT autem
 discrimen Ecclesiæ & Politiarum magis conspiciatur, collatio fiat. In
 imperijs mundi, hæc tria necesse est esse, ordinem, gloriam, & præsi-
 dia. Ut in regno Gallico est ordo, ut sit vnus Rex, quo mortuo, ne-
 cessè est parere succedenti ordinaria successione. Deinde sunt certæ
 leges, & iudicia certorum locorum, & gradus Principum & populi.
 Quia est, præstantia consilij & virtutum, ac victoriæ, quia cum nun-
 quam sit certa pax, sicut Plato dicit, in imperijs pacem inane nomen
 esse, semper enim aut ciues inquieti, aut hostes tumultuantur, necesse
 est esse prosperos successus, & victorias gubernatorum, alio-
 qui cuncto dissiparentur imperia. Præsidia sunt, exercitus & opes ne-
 cessariæ ad sumus domesticæ gubernationis, & ad bella gerenda.

Hæc tria aliter se habent in Ecclesia, quam in Imperijs. **O**rdi-
 nis, quia reuera vnum est caput, dans vitam, & bona æterna Eccle-
 siæ, scilicet, Filius Dei. Sed hoc caput non conspicitur iam oculis cor-
 poris nec tenet cœtum vni alicui loco alligatum, nec tamen vllus est
 ordo, sed semper est ministerium Euangelij. Et iure diuino debetur
 obedientia ministris Euangelij, in omnibus quæ præcipit Euangeli-
 um. Non est autem alligatus hic ordo ad successionem ordinariam i-
 sed cum Episcopi & pastores defendunt errores & idola, vitandi sunt;
 præterea sunt gradus donorum, ut Paulus antecedit Barnabæ. Hi
 gradus considerandi sunt, ut amemus, & honore afficiamus singu-
 los suis donis ornatos.

GLORIAM politicam, id est, victo-
 rias corporales non semper habet Ecclesia, quales habuit cum Saul
 aut

aut David pepulit exercitus hostiles, sed plerunq; Ecclesia fuit, est, & erit subiecta cruci, & tamen ingentem habet gloriam sapientiae & virtutum, & multorum miraculorum, quae non cernuntur ab impijs. Summum decus est, quod Deum recte agnoscit & inuocat. Semper enim aliqua sunt vera membra Ecclesiae, quae fundamentum tenent, etiamsi deinde ingens est multitudo infirmorum, qui tamen, quidem recte inuocant, magnum decus habent. Ceterum supra dictum, non esse membra Ecclesiae illos, qui pertinaciter errores cum incremento pugnant defendunt, etiamsi nomen & titulum Ecclesiae texunt.

DEINDE magnae victoriae sunt omnium reformationum, videlicet quod non evertuntur Diaboli insidij, tentationes tyrannorum, & alij tentationibus, & miracula multa sunt: quoniam, liberationes crebrae in magnis periculis, quarum multae pro precibus Ecclesiae fiunt, ut Paulus scit, se & nauim suam seruanda, etiamsi alij existimabant casu eam seruata esse. Magna gloria est felicitas in uocatione, studijs, consilijs, iudicijs. Sic uero tra summa deformitas & calamitas est, & turpitudine omnium fugienda, esse parricidam Ecclesiae aut patriae.

POSTHAEC praesidia uisibilia Ecclesiae alligata certis locis nulla sunt, id est, Reges, nec opes, nec exercitus, nec sedem unam aliquam certam perpetuam in hac uita habet Ecclesia, post deletam politiam. Ideo Christus inquit: Non habet Filius hominis ubi reclinet caput. Vult enim Deus, Ecclesiam subiectam esse cruci, ut caussa alio loco multae recensentur, quae non sunt notae Philosophiae, sed tantum in Euangelio patefactae.

QUANQUAM autem interdum Deus aliquos Reges aliquantisper ad Ecclesiae defensionem exultat, praecitauit Cyrum, Constantinum, & alios alios: tamen non semper iungit Ecclesiae regna ad eam defendendam, sed uult eam sperare defensionem uniuersi corporis diuinitus, ut Iesaias ait: Ego uos in utero meo gesto, ego etiam senescentem Ecclesiam gestabo. Et Ose. 1. Seruabo uos, non in arcu, nec in gladio, sed in domino Deo uestro. Quid tristius est hac specie? Vagatur iam Ecclesia, ut scholastici exultantes, & quanquam Deus alicubi praebet metueria hospitia, tamen maior est potentia hostium Euangelij, & defensores quam sint firmi, & quamdiu duraturi, incertum est. Cyrus habebat Ecclesiam, Cambyfes & Darius opprimebant. Hanc fortunam Ecclesiae consideremus, ut intelligamus pericula, & simul discamus Ecclesiam colligi, seruari, instaurari, defendi, non humanis consilijs praesidijs, sed potentia Dei, sicut in paradiso Adam & Eua uersati sunt a peccato & tyrannide Diaboli. Semper igitur adest Ecclesiae, filius Dei, sicut dixit: Ego uobiscum sum usque ad conuersionem saeculi.

CONTIN.